

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE SV. ALŽBETY, BRATISLAVA

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma habilitačnej práce: *Sociálne aspekty ne / zamestnanosti v kontexte koronakrízy*

Autor: *PhDr. Eva Dirgová PhD.*

Oponent: *doc.PhDr. Markéta Rusnáková PhD.*

Odbor: *Sociálna práca*

Pripomienky k habilitačnej práci: (školiteľ nekladie otázky)

Markéta Rusnáková

Katedra sociálnej práce

Pedagogická fakulta

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

www.ku.sk , tel.: +421 44 43 04 667, fax: +421 44 43 04 669, mobil: +421 918 337 404, e-mail: alena.zatkova@ku.sk

Oponentský posudok habilitačnej práce

PhDr. Mgr. Eva Dirgová, PhD.

Sociálne aspekty ne/zamestnanosti v kontexte koronakrízy

Aktuálnosť témy

Téma habilitačnej práce, ktorú si zvolila autorka, je naozaj zaujímavá. Po zhodnotení zamerania témy je zjavné, že tejto problematike sa v rámci slovenskej spoločnosti venujeme len okrajovo a preto oceňujem zameranie práce. Avšak očakávala by som pri tomto type práce prácu s vedeckejším terminologickým slovníkom autorky. V rámci medzinárodnej vedeckej literatúry je problematika sekundárnych konsekvencií globálnej pandémie Covid 19 spracovaná už pomerne dobre. Medzinárodní autori uvádzajú, že v poslednom desaťročí sa v epidemiológii dosiahol úžasný pokrok; Napriek tomu rôzne infekčné choroby predstavujú významné výzvy pre moderné spoločnosti (Jordá et al., 2020). Empirické dôkazy spájajú pandémie so stratami ľudských životov, utrpením a vážnymi ekonomickými výzvami a dôsledkami pre rozvojový a rozvinutý svet (McKibbin & Fernando, 2020; Umar et al., 2020). Nedávna pandémia COVID-19, ktorá vznikla v decembri 2019 z provincie Hubei, mesto Wuhan v Číne, sa rozšírila do celého sveta. Prekvapivo sa ukázalo, že prípady z rozvinutých krajín sveta, ktoré boli predtým považované za odolné a mali vybudované silné systémy zdravotnej starostlivosti, sú zraniteľnejšie voči súčasnej pandémie a jej súvisiacim ekonomickým dopadom. COVID-19 sa preto stal vážnym problémom pre svetovú populáciu a aj ekonomiku. Nepriaznivé dopady pandemií, epidémií, hospodárskej krízy, prírodných katastrof na rôzne makroekonomické premenné nie sú novým javom a podporuje to množstvo literatúry, napr. Fasanya et al. (2020); McKibbin a Fernando (2020); a Shaikh (2020).

Na ekonomiku dopady epidémií presahujú aj morbiditu a úmrtnosť a možno ich považovať za ďalekosiahle pre svetové ekonomiky. Dôkazy dokazujú, že účinok pandémie sa preniesol do rôznych sektorov, ako je cestovanie, cestovný ruch, dodávateľské reťazce, nestabilita akciového trhu a kolísanie cien ropy (Fairlie, 2020). Napríklad v súčasnosti svet zažíva veľké narušenie modelov dovozu a vývozu v dôsledku tohto prepuknutia choroby. Podobne v dôsledku obmedzení súvisiacich s cestovaním zaznamenali ekonomiky na celom svete ďalší pokles ekonomických aktivít (Ji & Chu, 2020; Vanov, 2020). Celková panika medzi spotrebiteľmi a firmami zdeformovala zavedené vzorce spotreby a vytvorila trhové anomálie (Baker et al., 2020). COVID-19 tiež predstavuje bezprecedentnú výzvu pre európske ekonomiky, keďže šírenie vírusu ešte stále nabera na rýchlosti a spôsobuje škody takmer v každom sektore týchto ekonomík (Demertzis et al., 2020). Podľa výstupov analýz Medzinárodného menového fondu (MMF) v reakcii na nedávne ekonomické otrasy v dôsledku epidémie sa ukazuje, že svetová ekonomika sa v posledných dvoch rokoch znížila (napr. v roku 2020 o 4,4 %) a dokonca sa predpokladá, že bude oveľa horšia ako finančná kríza 2008-09. Súčasne tá istá správa za rok 2020 ukazuje 8,1-percentný pokles tempa rastu HDP, 0,5-percentnú mieru inflácie a 8-percentnú mieru nezamestnanosti pre modernú Európu. V súčasnej dobe môžeme konštatovať, že úplne všetky negatívne predpoklady sa nenaplnili, avšak trh práce sa musí potýkať s novými fenoménmi. Vzhľadom na priemyselnú orientáciu Slovenska do oblasti automobilovej výroby, ktorá je poznačená prerušovaním výroby z dôvodu oneskorených alebo zrušených dodávok elektronických súčiastok do automobilov, čo sa môže odzrkadliť aj na nezamestnanosti na Slovensku. Z vyššie uvedeného sa ukazuje, že téma habilitačnej práce je naozaj aktuálna a očakávam, že autorka odpovie na otázky súvisiace s vývojom na trhu práce v období globálnej epidémie Covid 19.

Cieľ práce

Pre mňa v tomto type vedeckej práce nepochopiteľným a teda aj závažným nedostatkom je skutočnosť, že autorka neuvádza základný cieľ práce, ktorý si stanovila naplniť. Vníma aj ďalšie metodologické pochybenia autorky, ktoré sú už viditeľné v abstrakte práce. Z môjho pohľadu abstrakt neobsahuje atribúty abstraktu v plnej miere. Aby som bola presná, tak v úvode autorka uvádza: „Primárnym cieľom habilitačnej práce je skúmanie vplyvu globálnej koronavírusovej pandémie na nezamestnanosť. Cieľom zrealizovaného výskumu bolo poukázať na vplyv koronakrízy na situáciu na pracovnom trhu.“ Z môjho pohľadu stanovený cieľ nie je cieľom a zároveň nie je adekvátny úrovni habilitačnej práce. Vedeli by ste preformulovať vami definovaný cieľ adekvátne úrovni, ale aj obsahu vašej habilitačnej práce?

Štruktúra práce

Na 138 stranách sa práca delí na 5 kapitol a má 8 strán bibliografie a jednej prílohy. Štruktúra práce je jasná, prehľadná. Autorka habilitačnej práce sa vo svojich kapitolách zameriava na súhrn a identifikovanie východísk a poznatkov skúmanej problematiky, vymedzenie primárnych pojmov, akými sú práca, zamestnanec, nezamestnanosť a jej dôsledky, pracovný trh, jeho segmentácia, politika trhu práce. Autorka identifikuje fenomén nezamestnanosti v európskom kontexte a tiež odkaz na inovatívne formy zamestnávania. Ďalej čiastočne popisuje dopady pandémie Covid 19 na zamestnanosť a sociálnu prácu s nezamestnanými. Zaoberá sa tiež

sociálnou prácou v živote nezamestnaného človeka s cieľom zlepšovania kvality života prostredníctvom sociálnych pracovníkov na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorí pri svojej práci využívajú rôzne metódy sociálnej práce pri poskytovaní pomoci nezamestnaným. Z môjho pohľadu v habilitačnej práci je vymedzenie pojmov ako nadbytočné a neopodstatnené. Takisto ma zaujal výber použitej literatúry. Ide o literatúru slovenského pôvodu, prevažne staršieho dáta. Prosím autorku, aby vysvetlila výber literatúry a hlavne dôvod pre nevyužitie zahraničnej literatúry, v ktorej, ako som už uviedla vyššie, je ňou zvolená problematika, aj výskumne, dobre spracovaná. Takisto nevyužitie zahraničnej literatúry, výrazne znižuje kvalitu habilitačnej práce. V takomto type práce by mala byť práca so zahraničnou literatúrou už nediskutovaná samozrejmosť. Ako najviac prínosnú vnímam podkapitulu 1.8, kde sa autorka zaoberá charakterizovaním vplyvu „koronakrízy“ na nezamestnanosť. Autorka tu identifikuje nové prístupy riešenia v súvislosti s dopadmi pandémie Covid 19 na slovenskú ekonomiku. Na druhej strane proporcionálne k celému rozsahu práce, aj keď ide hlavnú tému habilitačnej práce, je táto téma spracovaná len čiastočne. Nasledujúce podkapitoly sa javia v práci ako nadbytočné, nakoľko ich autorka neprepojila so skúmanou problematikou.

Metóda spracovania

V analytickej časti habilitačnej práce autorka prezentuje výstupy EUROSTAT a neskôr UPSVR SR v súvislosti s vývojom nezamestnanosti v pandemickom období. Ďalšou časťou habilitačnej práce je empirická časť. Ako hlavný cieľ výskumu si autorka stanovila poukázať na vplyv koronakrízy na situáciu na pracovnom trhu. Podľa autorky, pandemická situácia výrazne ovplyvnila situáciu na pracovnom trhu v globálnom kontexte, jej dôsledky pociťujú zamestnaní a najmä nezamestnaní, pre ktorých sa vplyvom danej situácie sťažil prístup k pracovnému uplatneniu. Autorka si pre svoj výskum stanovila 3 hypotézy. Z môjho pohľadu sú hypotézy výskumu nesprávne formulované. Absentujú tu napríklad dve premenné.

Z môjho pohľadu autorka chcela sledovať vzťah/vplyv medzi pandémiou a nezamestnanosťou tak ako to definuje v úvode výskumu. Avšak vo výskume som nenašla fázu, kde tieto korelácie naozaj skúmala. Prosím autorku habilitačnej práce, aby identifikovala výstupy výskumu v kontexte vplyvu pandémie Covid 19 na pracovný trh tak, ako to má definované v cieľi výskumnej časti habilitačnej práce. Otázky od čísla 31 sú pre mňa zaujímavé v tom kontexte, že autorka štylizovala tieto otázky tak, ako keby respondenti boli odborníkmi v danej problematike, avšak samozrejme nepreukazujú ich odpovede vzťah vyššie uvedených premenných. Pre mňa zaujímavou je subkapitola 3.2.1, ktorú autorka pomenovala ako Vzájomné korelácie vybraných otázok, ale ide len o názov, autorka tu žiadne korelácie nerealizovala. Prosím autorku habilitačnej práce, aby jej postup v tejto časti vysvetlila. Takisto vnímam ako neštandardné spracovanie diskusie habilitačnej práce, autorka tu uvádza skôr výstupy výskumov iných autorov, než komentáre k vlastnému výskumu.

Prínos práce

Z pohľadu oponentky konštatujem, že v práci sa nachádzajú vážne nedostatky, ktoré som vymenovala v posudku vyššie.

Otázky

V texte.

Záverečné hodnotenie

Vychádzajúc z aktuálnosti témy, využitia zdrojov, prehľadu o literatúre, celkového spracovania práce, ktorý autorka PhDr. Mgr. Eva Dirgová, PhD. prezentovala, ale aj nedostatkov, ktoré som v práci identifikovala, hodnotím habilitačnú prácu ako diskutabilnú a jej úspešné obhájenie podmieňujem naozaj kvalitnou obhajobou a argumentáciou autorky vyššie uvedených nedostatkov.

doc. PhDr. Markéta Rusnáková, PhD.

Oponentka

Miesto a dátum

Podpis